

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט"ז טבת תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים מ | דף הכולל: שבת קמא.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקמ"ה עד סעיף ג'.
מוסר: אהבת חסד - עוד איתא בשו"ע' עד פרק ד'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ומי שגזר שלא יקנא' עד סוף שער הזריזות

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

ואז הבחורים החליטו לרדת מהאוטובוס | מרן הגר"ח קנייבסקי לבנו: "מורה נבוכים! זה לא לגיל שלך"
2 | סיפורים מדהימים על יהודים שנושעו בזכות התחזקות בכבוד בית המדרש | 2052

על דא ועל הא

רגע לפני שהתחיל לנסוע נזכר הנהג לספור את הנוסעים, וגילה כי המספר חורג מהמותר. "אם לא יורדים אני לא נוסע!" - הכריז. מבוכה השתררה. מי יסכים לרדת עכשיו ולחכות לאוטובוס אחר שמי יודע מתי יגיע? וכאן ציפתה הפתעה לנוסעים...

מקידוש שם שמים לא מפסידים | סיפור שאירע במוצאי שבת האחרונה בקו צפת-חיפה

סיטואציה לגמרי בלתי נעימה. מי יסכים לרדת אחרי שכבר התמקם, ולחכות ולקוות שיגיע אוטובוס נוסף? וכאן נכונה הפתעה לנוסעי האוטובוס.
"היתה על האוטובוס קבוצת בחורים משיבת דברי יציב - צאנז' בחיפה. נוסעי האוטובוס התפלאו לראות את הבחורים כולם קמים, בשקט ובמופתיות, לוקחים את פקלאותיהם ויורדים מהאוטובוס.
"היה זה קידוש ה'. יושבי האוטובוס - לאו דווקא יהודים חסידיים שורשיים - לא יכלו שלא להתפעם מהבחורים העדינים וטהורי המבע שהראו - כך דרכו של בן תורה אמיתי!" - מספר המספר.
גם אם הסיפור היה נחתם כאן, כבר ראוי לייחד לו מקום בעיתון. מהם ילמדו וכן יעשו. אבל ההמשך מופלא לא פחות. הפקח שנכח במקום וראה את הבחורים יורדים מהאוטובוס, התפעל. הוא מיהר לדאוג שיגיע אוטובוס נוסף ויסיע אותם

יקותיאל יהודה גנזל

עם תפילת שחרית של אתמול [=שלישי], בבית הכנסת הקהילתי בחיפה, ניגש אלי אברך, הרב נתן רייניץ שמו, וביקש לשתף אותי בסיפור מופלא של 'השגחה פרטית', סיפור על בחורי ישיבה שנהגו בצורה מעוררת התפעלות, קידשו שם שמים, ובאו על גמולם הטוב במהירות מפתיעה.
הוא סיפר לי על מוצאי שבת האחרונה. הוא עלה על אוטובוס העושה את הדרך מצפת, עירו של האר"י הקדוש לחיפה, עירו של אליהו הנביא. הנהג עצר גם במירון והעמיס נוסעים. לפני שיצא ממירון לחיפה, הוא נזכר לקום ממקומו ולספור אם אין חלילה נוסע אחד מעבר למה שמותר במגבלות הקורונה. הוא ספר ומצא שיש למעלה ממניין נוסעים שכבר שילמו והתיישבו והתייצבו - אבל חוקית המשך שהותם באוטובוס, אינה מתאפשרת.
הכריז הנהג: "אני צריך שכך וכך חֶבְרָה ירדו מהאוטובוס וימתינו עד שיגיע אוטובוס נוסף!"

היה זה תשלום שכר (בעולם הזה כמובן, מלבד הקרן קיימת לעולם הבא) על אתר. אילו היו הבחורים נותרים על האוטובוס, היו מגיעים הרבה יותר מאוחר, לאחר נדודים נוספים באוטובוסים פנימיים. ועכשיו - היה להם אוטובוס ספיישל, עד פתח הישיבה. אשריהם. אשרינו.

(המבשר)

ממירון של רבי שמעון לחיפה של רב אבדימי, ובצעד מיוחד החליט לעשות צעד נדיר ובלתי סביר. "איפה הישיבה שלכם בחיפה?" שאל הפקח. הבחורים השיבו: "ברחוב תל-אביב, בקרית אליעזר". שמע הפקח והורה לנהג: "קח את הצדיקים האלה עד לרחוב תל-אביב, שלא יצטרכו לנדוד בעוד אוטובוסים פנימיים מהתחנה הרגילה ועד הישיבה המרוחקת. קח אותם עד פתח הישיבה".

הסיפור היומי

השיקול הזה הכריע את הכף. למרות הקושי החליט הרב ע' להקדים את השמחה ליום חמישי, כדי למנוע ביטול תורה. באותה שעה הוא עדיין לא ידע כמה עגמת-נפש נחסכת ממנו בזכות ההחלטה הזאת...

הרב ע' שמע וקיבל. השיקול הזה הכריע אצלו את כל השיקולים הנגדיים.

ואת [חלק מ]פירותיה הטובים של ההחלטה שקיבל, הוא זכה לראות במוחש ובאופן מידי!

א. לפתע פורסמה ההודעה כי הוחלט להטיל סגר החל מיום ראשון בשעה 17:00. אם התכנית היתה נשארת על יום ראשון, היה הכל משתבש, וברגע האחרון היו נאלצים לשנות הכל ולהתארגן במהירות לערוך את השמחה ביום חמישי.

ב. ביום חמישי, בשמחת הבר מצוה, השתתפו כל חברי החתן מהת"ת, חוץ מילד אחד שלא חש בטוב. למחרת התברר שאותו ילד חלה בקורונה, ובעקבות זאת כל הכיתה נכנסה לבידוד. כך בדיעבד התברר, שאם הבר מצוה היתה מתקיימת ביום ראשון, החברים לא היו יכולים להגיע ולא היה מי שישמח עם החתן.

(הרב פנחס זרביב שליט"א, 'למעשה')

את המעשה דלהלן שמעתי מהרב מאיר שלום וקנין שליט"א ראש מוסדות 'לב יצחק' באשדוד.

בנו של אחד המלמדים במוסדותיו, הרב ע' שליט"א, נעשה בר מצוה בשבת האחרונה, פרשת ויגש. מלכתחילה תכנן הרב ע' לערוך את שמחת הבר-מצוה למחרת, ביום ראשון. האפשרות הזאת היתה נוחה לו יותר, משום שבשבוע שלפניו היה לו עומס מיוחד של אירועים משפחתיים, וכמו כן עמדה לפניו המלאכה הרבה של הכנת ה'שבת חתן' - בה עולה חתן הבר-מצוה לתורה. לכן כאמור העדיף לערוך את השמחה ביום ראשון.

אלא שאז באו בניו, תלמידי ישיבות, ואמרו לו שאולי כדאי להקדים את הבר מצוה ליום חמישי, וכך לא יאלצו להתחיל את השבוע בישיבה ב'רגל שמאל', בהיעדרות מהלימודים ובביטול תורה, מה שעלול לגרום שכל המשך השבוע יהיה 'צולע'.

הסיפור היומי

"יש להקב"ה הרבה דרכים איך לעזור" - אמר לי האיש בהתרגשות - "אבל שייגש אלי יהודי שאין לו כלום איתי, תוך כדי אמירת התהלים, וייתן לי את הסכום המדויק שאני צריך - לזה לא פיללתיו!"

"ביטחון - גם ברגע האחרון!" | פרק מאלף ומרתק מתוך שיחת הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א

זיע"א בבית הכלא בסיביר. באחד הימים הודיעו לנו שתוך עשרים וארבע שעות אנו מובלים להריגה, ה". התחלתי להתהלך נסער הלוך ושוב ולעשות חשבון הנפש, ולפתע פנה אלי אותו חסיד בשאלה: 'מדוע אינך רגוע?'

הגאון רבי חיד"א ווייס שליט"א סיפר בשם הרה"ח רבי משה העליסון ששמע מהגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שסיפר על עצמו: "שהיתי יחד עם אחד מחסידי האדמו"ר הריי"צ מליובאוויטש

"איך תרצה שאהיה רגוע? עניתי לו, הלא הזמן זז!
"אמר לי החסיד: 'הזמן זז, אבל הקב"ה אינו זז!..."

ואכן בתוך עשרים וארבע שעות יצאנו שנינו מסיביר בדרך נס ללא שום פגע". סיים הגר"י אברמסקי ואמר: "חסיד זה לימדני פרק בבטחון שליווה אותי כל ימי חיי".

כך היא המציאות, הזמן גוזל מאתנו את ישוב דעתנו, וכשניטל מאתנו ישוב דעתנו, אנו עושים שטויות. ולמשל, באים לעשיר אחד ובוכים ואומרים לו: 'אין לי שום אדם אחר... אתה חייב לתת לי את מלוא הסכום...' אף זו שטות גדולה היא. האדם מרגיש שאין לו ברירה אחרת ומוכרח הוא להתבזות. לא, אין זה נכון! לעולם לא יתכן שיצטרך האדם להתבזות. הן ודאי שצעד כזה, שאינו בדרך כבוד, אינו בגדר השתדלות. איי, כבר נמצאים בשעה האחרונה? - בסדר, אבל גם בשעה האחרונה הקב"ה אינו נעלם...

200 הדולר האחרונים

אותם האנשים שחיים כך, רואים כל פעם מחדש ניסים שאין כדוגמתם. בדידי הוה עובדא: פעם לאחר תפילת שחרית, ראיתי יהודי אחד שמשא את צאצאיו שופך את לבו באמירת תהלים. ניגשתי אליו ונתתי לו מאתיים דולר. היו אלו מאתיים דולר שיהודי אחר נתן לי בחזרת הש"ץ בגלל חוב ישן, ויצא לי לפי חשבון שהוא שייך למעשר.

לאחר כמה ימים בליל שבת קודש, ניגש אלי יהודי זה ואמר לי עם דמעות בעינים: "אין לך מושג כמה חיזוק היה לי השבוע". והוא פתח וסיפר: "הנה יש לי משפחה גדולה מאוד, בנים ובנות, וכבר חיתנתי הרבה מהם, ובגלל כך חייב אני כספים לאנשים רבים מאוד, אשר תאריך פרעונם רשום אצלי בפרוטרוט.

"לאחרונה ראיתי שאני עומד לקרוס תחת הנטל, ולכן החלטתי בעצמי שאינני עוסק בפרעון החובות כי אם לילה אחד קודם זמן פרעונם! כך - אמרתי לעצמי - אוכל לחיות חיים טובים, אוכל להתפלל בישוב הדעת, אוכל ללמוד עם בניי, אוכל לקבוע עתים וכן הלאה. מאז אני פותח את פנקסי מדי ערב, בודק אילו חובות יגיע זמנם למחר ואני משתדל להשיג את הכספים כדי לפרוע אותם בזמנם".

המשיך האיש וסיפר: "באותו ערב עשיתי חשבון כמה אני צריך לפרוע למחר, ויצא לי שאני צריך לפרוע שלושת אלפי דולר. עשיתי את ההשתדלות המוטלת עלי, והשגתי שלושת אלפים דולר פחות מאתיים. ויהי בבוקר, אמרתי לנוות ביתי: אני הולך להתפלל, את תאמרי תהלים, ולאחר התפילה אמשיך בסדר יומי. לאחר התפילה עלעלתי לסוף הסיפור ואמרתי כמה מזמורי תהלים כדי שהקב"ה יסייע בעדי לפרוע גם את המאתיים דולר הנותרים.

"יש להקב"ה הרבה דרכים איך לעזור לאדם" - אמר לי האיש בהתרגשות - "אבל שייגש אלי יהודי שאין לו כלום איתי, תוך

כדי אמירת התהלים, וימסור בידי את הסכום המדויק - לזאת לא ציפיתי ולא ייחלתי! איני יכול לחזור לעצמי מרוב התרגשות בראותי עין בעין איך הקב"ה מנהל את חיי".

אין המדובר כאן בצדיקים נסתרים, מדובר כאן באברכים פשוטים שהגיעו להכרה עמוקה שאם לא יהיו בעלי בטחון, חיינם לא יהיו חיים, ולכן פעלו ופעלו והתרגלו להשאר ביישוב הדעת גם ברגע האחרון, ומאז הם רואים ללא הרף שהזמן אינו מונע את ישועת ה'.

ירושה באמצע הרחוב

עובדא הוה בראש ישיבת קארלין-סטאלין הגה"ח רבי משה צבי הולצברג זצ"ל שהוצרך לסכום של חמש עשרה אלף דולר בשביל קניית דירה. בניו ניסו לדחוק אותו שיעשה משהו, אך הוא ענה פעם אחר פעם: כשאצטרך את הכסף, הקב"ה יזמנו לי. ביום האחרון יצא לטייל ברחוב, לפתע נתקל בו יהודי אחד ואמר לו: אותך אני מחפש, קיבלתי ירושה חמש עשרה אלף דולר ומבקש אני להפקידה אצלך...

אכן כן, מי שישכים לנהוג כך, חוק הוא ולא יעבור שיראה בחוש איך הקב"ה מנהל לו את חיייו על צד היותר טוב. הן ודאי שהחוק לא יתקיים אצל האדם אלא אם כן ינהג כך באופן אמיתי ולא בתורת 'משחק' בעלמא, אלא שבדרך כלל אם האדם נשאר שלו גם ברגעים האחרונים, מוכרח הדבר שהתייגע בכך והגיע למדרגה, כי אין זה מאותן סגולות שקל לעשותן באשר הנאתם מובטחת בצדם, דוגמת סעדני ואוושע.

נסיים במעשה נוסף: קניתי פעם דירה וזקוק הייתי לכל הסכום להביאו למחר בצהריים לעורך דין לקראת החתימה על רכישת הדירה. מאחר שלא היה לי את כל הסכום, וידעתי שהכסף צריך להגיע אלי בעוד כמה שבועות, לקחתי הלוואה.

כשהגעתי לעורך דין, אמר לי כך: "התשלום שאתה צריך לשלם לי, תשלם לי בעוד כמה ימים, כי לצורך חסכון בתשלומי מיסים לא טוב לי לקחתו עכשיו, ועל כן אטול ממך המחאה דחוייה לעוד כמה שבועות. סוף מעשה היה, שכעבור כמה שבועות כבר היה אצלי הכסף שלי, ונתברר שלא הוצרכתי כלל להלוואה..."

נמצא שבתחילה חשבתי שאם כספי לא הגיע אלי, נמצא שניהול החיים שלי אינו כהוגן - הוכיח לי הקב"ה שהכל מתנהל על ידו כהוגן, אך עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו - כשהכסף יצטרך להגיע אליך, הוא יגיע אליך.

שוב ושוב אנו נכשלים בזה, רגע לפני שהשפע מגיע עושים איזה צעד של שטות. אך כאמור, זהו הבטחון האמיתי, להשאר רגוע ושלו גם ברגע האחרון ולזכור שמה שצריך לעשות - עושים, ומה שאין צריך לעשות - גם ברגע האחרון אין עושים.

(הביניני)

"מגיע נער שלא יודע כלום, לא מניח תפילין ולא שומר שבת... אומרים לו - תתחיל ללמוד תורה!"

"היכי דמי בעל תשובה" | קטע מאלף משיחה מיוחדת שהעניק הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א לארגון 'אחינו' - זרוע הקירוב של 'דרשו'

יעקב א. לוסטיגמן
 אבל מאיפה כדאי להתחיל את הלימוד עצמו? הוספנו לשאול את הרב שליט"א. האם בלימוד הלכה? משנה? גמרא? ואולי צריך בכלל ללמוד קודם את כל ספרי המוסר ואגדות התלמוד? "הסדר של הלימוד פחות משנה. העיקר זה ללמוד תורה, שהראש יהיה עסוק בדברי תורה. כדאי להתחיל בלימוד של חומש עם פירוש רש"י, אחר כך ללמוד משנה, בקצב המתאים ובסבלנות הנדרשת; בהמשך אפשר להתקדם עוד קצת ללימודי גמרא, וכך בעזרת ה' להתחיל להיכנס לעולם של לימוד התורה, ועל הדרך גם לשמור ולקיים את כל המצוות בעזרת ה'..."

אז אם מגיע עכשיו נער שלא יודע כלום, הוא לא שומר שבת רח"ל ואפילו כיפה הוא לא חובש מחוץ לבית הכנסת - מה נגיד לו? מיד תלמד תורה? או שקודם ילמד להניח תפילין ולקרוא קריאת שמע.

"תבוא, תבוא תלמד", אומר הרב. "תבוא תלמד, תשמע, בוא תראה איך הגמרא לוקחת פסוק אחד מהתורה שבכתב, איך היא מנתחת אותו, איך כל מילה נדרשת ונלמדת לעומק, איך הגמרא חוקרת ובודקת, שואלת שאלות ומשיבה תשובות, וסותרת את התשובות ואז מיישבת את הסתירות, איזה יופי, איזו מתיקות. מי שילמד תורה, הוא כבר חוזר בתשובה. אחר כך הוא כבר יניח תפילין וישמור שבת ויעשה כל מה שצריך ובעזרת ה' יהיה גדול בתורה".

כחלק מפעילותו של ארגון 'אחינו' - זרוע החיזוק של 'דרשו', שוחחנו באחרונה עם גדול המחזירים בתשובה בזמננו, הגאון רבי ראובן אלבו, וביקשנו ממנו דברי הדרכה לצעירים החוזרים בתשובה, כיצד עליהם להתחיל ומהיכן ייכנסו לחיי תורה ומצוות. הנערים הללו, אשר התעוררה בהם רוח של גבורה יהודית ומפעם בקרבם רצון לשוב לאביהם שבשמים, תוהים אם עליהם ללבוש קודם בגד עם ציצית, או אולי לחבוש כיפה; האם עדיף להם להתחיל בשמירת שבת כהלכתה, או אולי עדיף שיקחו על עצמם קודם להניח תפילין דבר יום ביומו...

"הצעד הראשון הוא", פוסק הגר"א אלבו, "שיחליטו שהם רוצים ללמוד תורה. אם ירצו ללמוד - הכל יהיה להם, גם תורה וגם מצוות; אם לא ירצו ללמוד - לא יעזור כלום..."

"תסלחו לי. לא ציצית ולא תפילין ולא שום דבר אחר... ללמוד! אני אומר תמיד שכתוב בתפילה 'השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה..'. החזרה בתשובה היא רק אחרי הלימוד. קודם 'תורתך' ורק אחר כך 'תשובה שלמה לפניך'."

"חזרה בתשובה היא לא לפני הלימוד. בפי העם אדם נקרא 'חוזר בתשובה' כשהוא מתחיל לחבוש כיפה. אבל אצלי לפני שהוא לומד תורה הוא לא נקרא חוזר בתשובה!"

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"כשאבי מורי שליט"א ראה אותי פעם פותח את ספר "מורה נבוכים", הוא ניגש אלי וסגר את הספר מיד. 'זה לא בשביל הגיל שלך!' הוא חרץ"

לקט עובדות והדרכות משמו של מרן שר התורה שליט"א, מתוך הספר החדש 'נפשי המדה' מאת בנו הגאון רבי שלמה קניבסקי שליט"א

בין האצבעות, אלא יהיה מחושב ומתוכנן היטב!

החשיבות של לימוד המהרש"א

ה'חזון איש' כבר התבטא, כי "מיום שעזבו את לימוד המהרש"א - עזבו את לימוד הפשט!". ואכן, אבי מורי שליט"א סיפר לי לא פעם, שהסטייפלער היה אומר שלימוד המהרש"א יכול להוות מבחן עבור האדם, כדי לברר עם עצמו האם הוא למד את הסוגיה כמו שצריך, עם רש"י ותוספות. אם הוא מצליח להבין את דברי המהרש"א בקלות - כפי הנראה הוא למד את הסוגיה היטב והבין אותה על בוריה. אולם אם הוא מתקשה בהבנת דברי המהרש"א - אין טעם שיתאמץ, עליו לחזור וללמוד שוב את הגמרא, הרש"י או דברי התוספות עליהם נסובים דברי המהרש"א, שכן הדבר מעיד על חיסרון בהבנת הסוגיה עצמה! כאשר הסוגיה ברורה היטב - אין כל אפשרות שלא להבין את דברי המהרש"א באופן מלא!

אמונה תמימה ופשוטה

אנו לא מתכוונים לנסות לחקור ולהבין. אנו לא מתכוונים לשאול שאלות ולהיכנס אל המערה החשוכה הזו, בו בזמן שאין כל ערובה שנצא ממנה בשלום. אנו מתבצרים ומתגוננים מאחורי מגן האמונה התמימה והפשוטה בצור תמים דעים. כשאבי מורי שליט"א ראה אותי פעם פותח את ספר "מורה נבוכים", הוא ניגש אלי וסגר את הספר מיד. "זה לא בשביל הגיל שלך!" הוא חרץ.

לא מחזיק טיבותא לנפשיה

שמעתי מאבי מורי שליט"א בשם ה'סטייפלער', שאמר כי בתקופתו של ה'פרי מגדים' היו שני אחרונים שחיברו ספרי הלכה בולטים: האחד - הינו הפרי מגדים, ואילו את שמו של השני לא רצה ה'סטייפלער' להזכיר, ומיד נבין גם מדוע.

כך או כך, הפרי מגדים אינו פוסק אף פעם את דבריו באופן חד משמעי. הוא מעלה צדדים לכאן ולכאן, הוא משאיר ב'צריך עיון', הוא מפנה לעיין בסוגיות שונות, אך אינו מכריע כך או אחרת. גם בהקדמתו הוא מציין כי אין לסמוך על דבריו הלכה למעשה, שהרי לא היה אלא מלמד תינוקות... כך הוא תפס את עצמו, בענוותנותו הרבה.

לעומתו, ה'אחרון' האחר חיבר אף הוא חיבור הלכתי, כאשר הוא מציין בהקדמתו לספרו כי ניתן לסמוך עליו הלכה למעשה, שכן בדק וחקר ודרש היטב את הדברים, ברום וטחנם עד דק, וקים לו שכך ההלכה בבירור.

והנה, ראה זה פלא: ספרו של ה'פרי מגדים' התקבל עד לימינו אנו כאחד הבולטים שבין ספרי ההלכה למעשה, כאשר הכרעותיו מהוות סוף פסוק בנושאים רבים מספור. ולעומתו, ה'אחרון' האחר, אשר סבר כי ניתן להסתמך על דבריו הלכה למעשה - כמעט נשכח מלב, ולא מצינו שפסקיו התקבלו למעשה כלל...

רקב עצמות קנאה

זכורני, שהגעתי פעם אל ה'סטייפלער' וביקשתי ברכה עבור חולה שסבל מלחץ דם גבוה. הסטייפלער הביט בי ואמר: "לחץ דם גבוה? אני לא יודע מה זה... פעם ידעו שמי שיש לו חום - הוא חולה, ומי שאין לו חום - הוא בריא, אבל היום? לוקחים סמרטוט,

איזה פירוש לתפילה הוא הנכון?

כל אחד יכול למצוא ספרים רבים המבארים את נוסח התפילה בצורה כזו או אחרת אשר תתיישב על ליבו. אין אנו יודעים איזה מהפירושים מכוון אל האמת, וזה גם לא משנה, הדבר החשוב מבחינתנו הוא, שנבין למה אנו מתכוונים כאשר אנו מוציאים את המילים מפינו! ואכן, אבי מורי שליט"א השיב פעם לאברך ששאלו מהו הפירוש האמיתי בתפילת שמונה עשרה מבין שלל הפירושים, כי "דעבד כמר עבד ודעבד כמר עבד". כלומר: אין פירוש אחד אמיתי, כל מי שמתפלל מתוך הבנה של המילים על פי הפירוש שהוא מתכוון אליו, הפירוש שמתיישב על ליבו שלו - יוצא ידי חובה ותפילתו מקובלת!

מהו ה'שיעור' של דברים בטלים

אבי מורי שליט"א סיפר לי פעם בשם הגה"צ ר' דב יפה זצ"ל, ששאל פעם את מרן ה'חזון איש': "כמה זמן מותר 'להתבטל' באמצע הסדר?". כלומר: אם בחור מרגיש צורך 'להתאוורר' או 'להשתחרר' בעיצומו של סדר הלימוד, כמה זמן יכול הוא להקדיש לכך? מרן ה'חזון איש' לא השיב תשובה ברורה על שאלה זו, הוא רק אמר בקיצור: "עד שאתה מרגיש שזה מוגזם!"... כלומר: אלו דברים שאין להם שיעור, כל אחד ואחד יודע ומכיר את עצמו, כל אחד ואחד יודע מרת נפשו, כל אחד ואחד יכול להעריך את הצרכים שלו. אבל דבר אחד בוודאי צריך: שהדברים יעשו מתוך חשבון! מתוך הכרה! מתוך מחשבה ומודעות! שהזמן לא 'יברח'

ומעולם! אולם בכל זאת, בימינו ישנם מושגים חדשים בקנאה! הרי זה מבהיל ממש: אנשים עסוקים מבוקר עד לילה בהתבוננות סביבם, בסקירה מדוקדקת של כל מה שיש לזולתם, ובניסיון להשיג את כל מה שעיניהם רואות! כלום יש מקום להתפלא על כך שאנשים סובלים מאולקוס ומלחץ דם גבוה? הרי המתח התמידי הזה יכול לכלות את הגוף ואת הנפש! רקב עצמות קנאה - כפשוטם של דברים ממש!

(קובץ גיליונות)

קושרים מסביב ליד, לוחצים פה ושם, והופכים אנשים בריאים לחולים..."

כלומר: פעם לא היו כל אותן מחלות שהיום סובל מהן המין האנושי. הסיבה לכך אינה משום שהבריות נהיו חלשות יותר או שהמחלות נהיו חזקות יותר. הסיבה לכך הינה משום שכיום הקנאה מגיעה לשיאים חדשים, שמרקיבים עצמות כאן בעולם הזה!

כמובן, את הקנאה לא המציאו בימינו אנו, היא היתה כאן מאז

תזכורת: השבוע יתקיימו אי"ה המבחנים של 'דרשו' כדלהלן

יום שישי י"ז בטבת פרשת ויחי

[מבחן מסכם 3 קנין תורה דף היומי - יום שישי כ"ד בטבת פרשת שמות]

קנין תורה - 12: פסחים ט. - לח:

קנין משניות - 12: שביעית ב' ג' - ד' א'

הדף היומי בהלכה 70:

מ"ב: סימן תקל"ז עד סימן תקמ"ה

מוסר: אהבת חסד חלק ב' פרק כ"א "גם אם הוא ממציא" עד חלק ג' פרק ג' "עוד איתא בשו"ע"

קנין חכמה 12: ארחות צדיקים שער השמחה "הביטחון השביעי" עד שער הקנאה "ומי שנוהר שלא יקנא"

דף הכולל 10: שבת שבת קכב. - קמא:

מסכם 3 קנין תורה דף היומי: עירובין כג. - פסחים לח:

סגולות וישועות

"לא מדובר במעשה שלא היה ולא נברא - ביררתי אישית את הסיפור, ואף שוחחתי עם בעל המעשה, המתגורר בקנדה, שאישר באוזני כי הכל אמת, ונתן לי רשות לפרסם את הדברים לזיכוי הרבים..."

שני סיפורים מדהימים על יהודים שנושעו בזכות התחזקות בכבוד בית המדרש

ואכן אחרי התפילה סיפר לו דברים כהווייתן: לפרנסתו שימש כמנהל בית העלמין, באחד הימים עשה טעות נורא ומצערת, שהניח נפטר שלא בחלקו אשר רכש לעצמו, שזהו עון חמור בעיני השלטונות ובעיני הבריות, וכאשר תפס את עצמו התגבר בכוחותיו באישון לילה, ופינה את הנפטר למקומו.

ויהי היום מתקשר אליו 'עורך דין' שאינו שומר תורה ומצוות, ומבקש ממנו לקנות חלקה במקום המיועד לשומרי שבת. אותו מנהל התנצל לפניו ואמר לו שאינו יכול למכור לו שם מקום,

המעשה דלהלן אירע לפני שנים כאן בבני ברק: יהודי הגיע מחו"ל ונכנס לבית המדרש, שם ראה את חברו הטוב. מיד ניגש אליו ורצה לדבר עמו, אבל מה מאוד הופתע כאשר אותו יהודי עונה לו: "נא, נא, הא... האורח עומד ומשתומם. מה אירע אתו? וכי נפל על ראשו? מדוע אינו מדבר אתו, הלא מכירו הוא מלשעבר שהוא מגדולי הדרשנים בכל מקום, בעל לשון צח ולימודים! שאל אותו: "מה זאת אירע לך?" אבל חברו מרמוז לו: אחרי התפילה אספר לך.

את כל זאת סיפר היהודי הנ"ל לחברו. והנה תוך כדי דיבורו נזכר בצרתו של ידידו העומד כנגדו, שזה לו עשרים שנה שלא זכה להפקד בזש"ק, ומיד הוסיף ואמר לו: "הקשב לדבריי, הלא גם אתה זקוק לישועה גדולה, אולי תנסה גם אתה את מזלך בסגולה זו, ומן השמים יושיעוך כמו שאני נושעתני!"

לאותו יהודי היתה משרה מכובדת בקהילתו בחו"ל (זה לא משל או מעשה שלא היה ולא נברא, ביררתי את הסיפור ודיברתי אישית עם היהודי הזה הגר בקאנאדא, ע"י הטלפון, ואישר שכל הסיפור אמת וצדק עם כל הפרטים, ונתן לי רשות לפרסמו כדי שיתחזקו בענין זה), ומתוקף תפקידו היה צריך להיות מעורב בין הבריות, וכמעט שלא היה שייך אצלו להמנע מדיבור בבית המדרש, וע"כ היה קשה לו מאוד להגיע לידי החלטה האם לקבל על עצמו קבלה זו או לא.

כאשר הגיע לביתו התייעץ בדבר עם אשתו, והיא זירזה אותו שיתחיל להתפלל בביהמ"ד אחר, אפילו רק מצד הספק שמא תועיל להם סגולה זו. ואכן מיד ויתר על משרתו ותפקידו בבית מדרשו, ובאותו השנה זכה להיפקד בשני ילדים תאומים שלא כדרך הטבע, והרופאים לא האמינו למראה עיניהם, וב"ה כבר חיתן אותם.

(גיליון 'נקדישך', מתוך שיחה נפלאה מפי הרה"צ רבי מאיר איתמר רוזנבוים שליט"א בעניני מורא מוקדש שהופיעה בגליון מעדני מלך)

שהרי כל הנקברים קנו שם חלקה על תנאי זה, שימצאו מנוחתם בין שומרי שבת.

אמר לו אותו עו"ד: להוי ידוע לך, שידוע אני מה שעשית באותו לילה... אם תמכור לי את החלקה הנ"ל כאוות נפשי, הרי טוב, ואם לאו - אמסור אותך לערכאות, ואז רע ומר יהיה גורלך, שתפסיד את פרנסתך ואפילו יוכלו להושיבך במאסר. אבל המנהל הנ"ל שהיה ירא וחרד לדבר ה', עמד בשלו ואמר לו: עשה כרצונך, לא אוכל למלאות את משאלות לבך, ומן השמים ירחמו עלי.

ואכן באחד הימים קיבל הזמנה מבית המשפט על הענין הנזכר, וכמובן שנפלו עליו אימה ופחד. ואז חשב לעצמו: דבר אחד יכול לעזור לי בעת צרתי - שאקבל עלי קבלה חזקה, כנודע מה שכתב הבאר מים חיים, שכאשר יהודי נזקק לישועה ונס שלא כדרך הטבע, העצה לזה, שיעשה פעולה בעבודת ה' שלא כדרך הטבע, למסור את נפשו לה', והקב"ה יתנהג עמו מדה כנגד מדה לעזרו בישועה שלא הטבע. וחשב אותו יהודי לעצמו מהו הנסיון הגדול שיש לו? ומצא, שהקושי הגדול ביותר עבורו הוא שלא לדבר בבית המדרש! והחליט לקבל על עצמו קבלה זו, שלא לדבר בבית המדרש.

כך עברו עליו שבוע שבועיים ושלש, ואין קול ואין עונה. אחרי תקופה הלך לבדוק מה נעשה בדינו, וראה שסגרו את התביעה כנגדו!

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

כשחברו מפציר בו שיגלה לו סוד שנאמר לו - האם מותר לשנות מהאמת ולומר "איני יודע"?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

סוד שנאמר לו, מותר לו לומר 'איני יודע'. אמנם באופנים שבהם אי גילוי הסוד עלול לגרום לנזק גדול מאוד, חובה לספרו משום 'אל תעמוד אל דם רעך', ולדוגמה: כגון שאמר לו אדם בסוד שרוצה לגזול את ממונו של פלוני, או להזיקו היזק רוחני, או שבחור מקולקל רוצה להתקבל לשיבה מסוימת - דעת הגר"נ קרליץ שעליו לספר את הדבר כדי למנוע את הנזק [אך אם הבחור אינו מקולקל אלא רק שאינו חכם, אין זה נחשב נזק ואסור לו לספר]. וראה בביאורים ומוספים שהביאו בזה עוד נידונים מספרי הפוסקים.

בהלכות הנלמדות היום בחפץ חיים (כלל ח' מהלכות רכילות סעיפים ד-ה) כותב רבנו (סעיף ה): "וחייב אדם להסתיר הסוד אשר יגלה לו חברו דרך סתר, אף על פי שאין בגילוי הסוד ההוא ענין רכילות, כי יש בגילוי הסוד נזק לבעליו וסיבה להפר מחשבתו". וטעם נוסף לאיסור: "גם בזה הוא יוצא מדרך הצניעות והוא מעביר על דעת בעל הסוד".

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי דעת הגרי"ש אלישיב והגר"נ קרליץ שגילוי סוד אינו כלשון הרע שהותר לתועלת, אלא כיוון שהזהירו שלא לספר, אסור אפילו לתועלת. עוד הביאו בשם הגרש"ז אויערבאך, שאדם שנשאל מחברו בענין

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אימתי נחשב שהפסח עבר על הצד הטוב ביותר?

פסחים דף מ

ובלבד שיאכל כזית מצה

על מרור, ד' כוסות והגדה, ומתברר שלא היה בידו מאומה. הלא לבטח יהפוך אדם כזה ללעג ולקלס: הלזאת 'פסח' ייקרא?! וכי אפשר לומר שחגג את הפסח על הצד היותר טוב, בעוד שלא היו בידו מצה, מרור, יין ואפילו הגדה של פסח?!

"אמנם לדאבון לב, כן הוא המצב בדיוק גם אצלנו, איך אפשר לומר כי הפסח עבר ברוממות ובשלמות, בעוד שמפני חטאינו אין אנו יכולים להקריב קרבן פסח וחגיגה, עולת ראייה ושלמי שמחה, תמידין ומוספין. יש לנו איזה 'זכר' למקדש כהלל... הלזה 'פסח' ייקרא?!"

והוסיף הגר"א נבנצל, שבזה ביאר מרן הגרש"ז זצוק"ל טעם 'תענית בכורות' בערב פסח, שהוא לכאורה תמוה, מאחר שהיו צריכים לשמוח על הצלתם ממכת בכורות, אלא ביאור הדבר הינו, כי כשעלו לירושלים וראו את הכהנים מתהלכים עד ארכובתיהן בדם, זה היום שבו הצטערו ביותר על כך שהפסידו את העבודה בבית המקדש, ולא היו מסוגלים לאכול, ולכך נקבעה לדורות תענית בכורות. ונראה להוסיף שמחמת כך אומרים 'שפוך חמתך', כי אחרי כל הסדר מבארים שהיינו רוצים לעשות הפסח, ורק 'מפני היד שנשתלחה במקדשך' אין אנו זוכים לכך, ומבקשים שישפוך חמתו עליהם.

(מתוך יתד לפסח תשע"ח)

הגאון רבי אביגדור הלוי נבנצל סיפר שפעם הוא מסר שיעור בבית הכנסת, ואמר שבלייל הסדר צריך לאכול כזית מצה בכדי אכילת פרס. שאל אותי יהודי אחד: 'מה יהיה אם יאכל בערך כזית בכדי אכילת פרס?', אמרתי לו: 'שישב בערך בגן עדן'...

"בשיחה שנתתי לצעירים אמרתי, שאדם שאוכל בערך כזית בכדי אכילת פרס, הוא כאדם שרוצה להתקשר לחברו, שמספר הטלפון שלו הוא אחת-שתיים-שלוש-ארבע-חמש-שש-שבע, והוא מחייג אחת-שתיים-שלוש-ארבע-חמש-שש-שמונה. מקרה זה עוד טוב יותר, שכן הוא לא עשה בערך, אלא הוסיף יחידה אחת, ובכלל מאתיים מנה, ובכל זאת קשר הוא לא יקבל, כי צריך לחייג בדיוק לפי מה שחברת 'בזק' קבעה ולא אחרת... בערך לא יעזור, כך גם בתורה 'בערך' הרי הוא חסר ערך..."

"העולם רגילים לומר לאחר הפסח, דברים כדוגמת 'הפסח עבר ב"ה על הצד היותר טוב'. משל למה הדבר דומה, לאדם שהפליג באנייה, והיה אמור לרדת ממנה טרם חג הפסח. אך דא עקא, שעקב תקלה בגלי הים, נותר שם למשך כל ימי הפסח, אבל שלח איגרת לדורשי שלומו, כי ב"ה למרות כל זאת, חגג את הפסח על הצד היותר טוב.

"לאחר מכן, כשפגשוהו ושאלוהו מהיכן היו לו מצות, השיב כי לא היו לו כלל מצות מאחר והיה באנייה. וכך שואלים אותו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק** שליט"א
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 2/10

הרב **חיים שמרלר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/11

הרב **אליה אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1 3 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם מותר לכתוב בכתב 'קליגרפיה' בחול המועד?

בכל שפה שהיא, כגון תבנית האות המכונה 'קליגרפיה', נחשבים כמעשה אומן; ונחלקו הפוסקים בנוגע לכתב מרובע שאינו נכתב לצורך סת"ם, אם נחשב כמעשה אומן או כמעשה הדיוט. והכתב העגול הדק שבו כותב כל אדם, בכל השפות, נחשב כמעשה הדיוט, (וראה במקורות).

[שו"ע תקמה א, משנ"ב ד רה, ושעה"צ ח; וראה שו"ע ה; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

אסור לכתוב בחול המועד, אפילו אות אחת, בין בכתב הנחשב ל'מעשה אומן', ובין בכתב הנחשב ל'מעשה הדיוט'; למעט, כמובן, במקרים בהם מותר לעשות בחול המועד מלאכה באופן של מעשה הדיוט או מעשה אומן, (ראה להלן).

הכתב שבו כותבים ספרי תורה, תפילין ומזוזות, המכונה 'כתב אשורי', וכן כל הכתבים הנכתבים רק ביד מאומנת ומקצועית,

האם מותר לתקן את מגילת שיר השירים בחול המועד פסח לצורך קריאתה בשבת?

וכתיבת ספר תורה, או תיקונו, כאשר אין לציבור ספר אחר - למרות שקריאת התורה בציבור אינה צורך גוף, הרי הם נחשבים כצורך הרבים שמותר לעשות עבורו מלאכה באופן של מעשה אומן. אולם, מגילות קהלת ושיר השירים, אסור לתקן לצורך קריאתן בשבת חול המועד; ויש שהתיר זאת.

[שו"ע תקמה, ב, משנ"ב ה רי, שעה"צ ט, וביה"ל ד"ה דצורך; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

בהמשך לאמור: כפי שלמדנו, לצורך 'דבר האבד', וכן לצורך רבים הנצרך בחג עצמו ויש בו צורך לגוף - מותר לעשות בחול המועד מלאכה אף באופן של 'מעשה אומן'. וכך הדין גם בנוגע למלאכת הכתיבה. ולצורך רבים הנצרך רק לאחר החג, מותר לכתוב במעשה הדיוט; ואין צורך לשנות מאומה במעשה הכתיבה, או בכתב עצמו, כנהוג בכתיבה הנעשית לצורך היחיד.

האם מותר למלא את האותיות שבסוף ספר התורה ב'הכנסת ספר תורה' בחול המועד?

הרבים אף כשאינן לצורך החג. ומילוי האותיות בפסוקים האחרונים שבספר התורה - כנהוג, שלפני 'הכנסת ספר תורה' יוצר הסופר את קוי האותיות ואחרים משלימים אותן במילוי דיו - יש אומרים שנחשבת כמעשה הדיוט, אך יש שמפקפקים בדבר, ומתירים זאת רק בשעת הדחק, ובצינעה.

[משנ"ב תקמה, א-ב; ביאורים ומוספים דרשו, 2-3]

כאמור, תיקון ספר תורה נחשב כמעשה אומן האסור בחול המועד, ולכן, כאשר קיים ספר אחר לשימוש הציבור, אסור לתקן את הספר אף לצורך קריאה בחול המועד.

אולם, מחיקת אות, הפרדת אותיות דבוקות, או הכהיית דיו במקום שהתבהר, נחשבות כמעשה הדיוט, ומותרות אף לצורך היחיד, כאשר חפץ להשתמש בספר בחג; וכן מותרות לצורך

* בית כנסת שאירע בו קלקול המונע מהציבור להתפלל בו, וצריך לעשות מלאכה כדי לתקנו; וכגון שנשרף וקירותיו התפחמו, וצריך לסיידם - מותר לעשותה בחול המועד.
* מלאכה לצורכי ציבור שאינן צורכי הגוף, אסורה בחול המועד אף כשמדובר בצורכי מצוה, אולם, מלאכה לצורך מניעת רבים ממכשול בעבירה מותרת גם כשאין בה צורך הגוף, ואף באופן של 'מעשה אומן'.
* מבנה של תלמוד תורה שהוחל בשיפוצו לפני החג, ובהגיע החג, התברר כי אם לא ימשיכו בעבודת השיפוץ בימי חול המועד, ייאלצו להשבית את הלימודים לאחר החג - מותר להמשיך בעבודה בחול המועד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אילו פעולות של 'גרם כיבוי' מותרות ביום טוב?

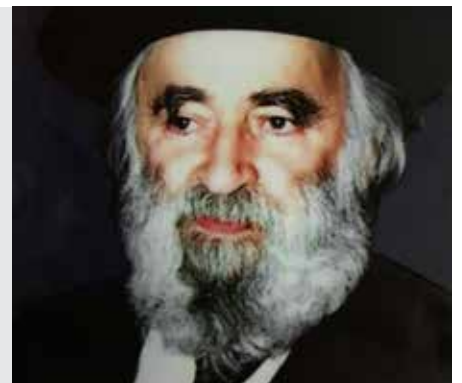
נחשבות כגרמא, אלא ככיבוי 'בידיים'. ולדוגמה: העמדת נר מוצק במים, באופן שכאשר יבער ויונמך גובהו עד לגובה המים, יכבו המים את האש; נחשבת ככיבוי בידיים. וכמו כן, ישנן פעולות של גרימת כיבוי, אשר לדעת השולחן ערוך הן מותרות רק כשנעשות לפני הדלקת האש; ולדעת הרמ"א הן מותרות אף לאחר הדלקת האש. וראוי להחמיר.

[שו"ע תקיד, ג, משנ"ב כא, כב, כג, כה רכו, שעה"צ לא, וביה"ל ד"ה דבר]

אסור לכבות אש ביום טוב שלא לצורך 'אוכל נפש'. אולם, עשיית פעולה שתגרום לכיבוי האש - המכונה 'גרם כיבוי'; וכגון הקפת האש בעפר באופן שכאשר תתפשט עד מקום העפר, תכבה מאליה - מותרת. ויש אומרים, שההיתר לגרום כיבוי, הוא רק במקרה שאם לא יכבו את האש יגרום להפסד כספי. וישנן צורות של כיבוי, שלמרות שהן דומות ל'גרמא', אינן

הלוח היומי

ט"ז בטבת | רבי חיים ב"ר אברהם יוסף קרייזווירטה זצ"ל, גאב"ד אנטוורפן, ר"י בשיקגו ועוד

יום זה נקרא בפי יהודי עירק כ"פורים בגדאד", כאשר בעזרתם של היהודים, כבש הסולטן התורכי מוראד הרביעי, את בגדאד שנית מידי הפרסים. לכך נהגו יהודי העיר לא לומר תחנון ביום זה.

יארצייט:

- תרצ"ט: רבי יעיש ב"ר משה קריספין זצ"ל, מרבני מרוקו, בעל ענף שושן, פרח שושנה ועוד.
- תש"ב: רבי מרדכי שרגא ב"ר מנחם נחום פרידמן זצ"ל, האדמו"ר מבאיאן.
- תשמ"ג: רבי יונה ב"ר ישראל הלוי פארסט זצ"ל, ר"י נייטרא ובעל דברי יונה.
- תשס"ב: רבי חיים ב"ר אברהם יוסף קרייזווירטה זצ"ל, גאב"ד אנטוורפן, ר"י בשיקגו ועוד.

השגחה צמודה יותר מאב ואם

האדמו"ר מסטראפקוב זי"ע אמר: יש לנו אב הרחמן כזה שמשגיח עלינו על כל פרט ופרט יותר ויותר מאב בשר ודם שמשגיח על ילד שלו, אם כן אנו צריכים להיות בשמחה עצומה עד מאוד.

(דברי שלום [סטראפקוב] - שבועות)

נשתדל לחיות מתוך הרגשה תמידית שהשי"ת משגיח עלינו בכל רגע ורגע, ונתמלא בשמחה עצומה שזכינו להיות בניו של הקב"ה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il